



## Keskkonnaministeerium

keskkonnaministeerium@envir.ee

Nr. 3/46 26.04.2017

### **Eestimaa Looduse Fondi märkused Nord Stream 2 projekti piiriülese keskkonnamõju hindamise aruandele.**

#### Projekti mõju Euroopa Liidu kliimapoliitika eesmärkide saavutamisele.

Eestimaa Looduse Fond peab lubamatuks uute suurte fossiilkütuse tarnimist suurendavate taristuobjektide rajamist, mis lukustavad Euroopa Liidu energeetikasüsteemi paljudeks aastateks sõltuma fossiilsetest energiakandjatest. Euroopa Liidu eesmärgiks on vähendada kasvuhoonegaaside emissiooni 80-95% aastaks 2050, mis on hädavajalik ka Pariisi kliimaleppe täitmiseks. See on saavutatav vaid energiasäästu-meetmete rakendamise ja taastuenergeetika arendamise ning uutest fossiilkütustesse suunatud investeringutest loobumise korral. Nord Stream 2 on selle eesmärgiga otseses vastuolus.

Projekti keskkonnamõjude hindamise dokumentatsioon Espoo konventsiooni raames toimuvate konsultatsioonide jaoks ei käsitle sisuliselt kliimamuutuste temaatikat, mainides vaid paljasõnaliselt järgmist (aruande lk 23): „Maagaas jääb eeldatavasti oluliseks energiaallikaks, mille prognoositav nõudlus eesseisvatel kümnenditel jääb stabiilseks või suureneb. Kuna riigid soovivad oma süsinikuemissiooni vähendada, pakub gaas kivisöele madalama süsinikusisaldusega alternatiivi. Samuti aitab see täiendada taastuvaid energiaallikaid, sest taastuvate energiaallikate osakaal energiakasutuse struktuuris kasvab. ELi sisene maagaasi tootmine langeb järgmisel kahel kümnendil prognooside kohaselt 50%. Selle tulemusena peab EL tarnekindluse tagamiseks importima rohkem maagaasi juba alates 2020. aastast.”

Aruandes ei õnnestunud leida ühtegi arvutust ega konkreetset viidet, millel need väited põhinevad. Ei ole analüüsitud energiasäästumeetmete ega taastuvate allikate kasutuselevõtu mõju. Väide taastuvate allikate täiendamisest selliseks analüüsiks ei kvalifitseeru.

Otseselt vale on aruande lk 27 nn. 0-alternatiivi väidetava sobimatuse põhjenduseks toodud lause: „Kuigi Nord Stream 2 projekti ellu viimata jätmine väldiks peamiselt ajutisi, lokaalseid või väikseid keskkonnavalaseid ja sotsiaal-majanduslikke mõjusid, tähendaks see ka seda, et Euroopa kasvava energiavajaduse täitmiseks oleks vaja rakendada muid viise.”

Tegelikult on Euroopa Liidu energiatarbimine järjekindlalt vähenemas, sealhulgas väheneb ka gaasi tarbimine (vt. nt. Eurostati koduleht <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/final-energy-consumption-by-sector-9/assessment-1>) ja Pariisi lepete täitmiseks on vältimatu senisest fossiilkütuste kasutamise senisest veel kiirem vähendamine.

Aruanne üritab järjekindlalt ignoreerida Pariisi lepete täitmiseks vajalikke meetmeid ja väidab lk 52, et nende põhjal arvutatavaid stsenaariumid „ei anna tulevaste tarnenõuete prognoosimiseks usaldusväärset alust”. Sisuliselt tunnustavad aruande autorid sellega, et projekt ongi tegelikult

#### **SA EESTIMAA LOODUSE FOND**

Lai 29, 51014 Tartu Tel.+372 7428 443 Faks 742 8166 E-mail:elf@elfond.ee www.elfond.ee  
Reg. No 90001457 Nordea Pank a/a 17000076315

vastuolus Pariisi lepete täitmise kavadega. Demagoogia tipuks tuleb aga pidada Nord Stream 2 torujuhtme põhjendamist Ukraina kasvava gaasivajadusega (lk 53).

Kliimamõju kokkuvõtteks tuleb märkida, et projekt takistab Euroopa Liidus fossiilkütuste vähendamise kavade elluviimist, on seega vastuolus Pariisi lepetega ja tuleb tagasi lükata.

#### Projekti mõju haruldastele ja/või kaitstavatele liikidele.

Aruande lk 36 käsitletakse mõju mereimetajatele. Ilmselt ei ole kaudseid mõjusid isegi püütud arvestada, mistõttu on mõjude tugevust ilmselt alahinnatud. Siiski mööndakse keskmist mõju Soome lahe idaosa viigritele. Ka lk 42 leitakse mõju Soome lahe viigritele olevat keskmine. Lk 373 nimetatakse aga, et Soome lahe siseosas võib üldine mõju olla suur. Kuivõrd tegemist on kriitiliselt ohustatud asurkonnaga, peaks juba sellest asjaolust piisama projekti lubamatuks tunnistamiseks.

Samuti mööndakse aruandes (lk 38): „Projekt nõuab ajutisi ehitustöid Kurgolovo looduskaitsealal, mille tagajärjeks on pikaajalised muutused elupaikades.” Aruande lk 248 kirjeldatakse, et torujuhe hakkab läbima liigirikkaid kooslusi ja Punase raamatu liikide elupaiku. Lk 38 leitakse siiski, et mõju on väike. Trassivaliku olulisemad kaalutlused aruandes ei kajastu, kirjas on vaid, et need oleval olemas Venemaa keskkonnamõjude aruandes. Maailma Looduse Fondi Venemaa organisatsioon (WWF Russia) leiab aga hoopis, et looduskaitseala läbimisega eiratakse Venemaa looduskaitseadusandlust, rikutakse loodusväärtusi ning ignoreeritakse keskkonnamõjude ja teadlaste arvmusi. Teaduslikult põhjendatud trassivalikut ei ole sisuliselt teostatud (<http://www.wwf.ru/resources/news/article/eng/15056>).

#### Mõju Läänemere toitlusele ja ohtlike kemikaalide sisaldusele.

Aruandest esineb korduvalt väide, et mõju setete liikumisele ja sealt ainete vabanemisele on lühiajaline ja tühine, kuid selle tõestus ei veena. Vastava teema käsitus lk 161-162, 171-175, 306-312, 325-329 on selleks liiga üldsõnaline, sealhulgas ole sealt võimalik leida vabanevate ainete üldiste koguste prognoose. Mürkainetest käsitletakse peamiselt vaid benzo(a)pireeni, dioksiinide ja tsiingi levikut, aruandest ei õnnestunud leida midagi kloororgaaniliste pestitsiidide, PCBde või elavhõbeda kohta. Toitainete (asjakohane eelkõige setetes olev P) setetest vabanemist tööde tõttu käsitletakse ebapiisavalt, kuigi isegi sellest käsitlusest nähtub, et Saksamaa vetes on oodata P koormuse suurenemist. Seetõttu tuleb ettevaatuspõhimõttest lähtudes lugeda projekti HELCOMi Läänemere tegevuskava (BSAP) saavutamist ohustavaks nii eutrofeerumise kui ohtlike kemikaalide küsimuses.

#### Kokkuvõtteks.

Eestimaa Looduse Fond leiab, et Eesti Vabariik peaks Espoo konventsiooni alusel toimuva piiriülese keskkonnamõju hindamise protsessi raames mõjutatud riigina esitama seisukoha, et Nord Stream 2 projekt on vastuolus Euroopa Liidu kliima-eesmärkide ja keskkonnaseadusandlusega (loodusdirektiiv, merestrateegia raamdirektiiv jt) ning rahvusvahelise keskkonnamõjusega (HELCOM) ega ole seetõttu lubatav.

Lugupidamisega

Tarmo Tüür  
Eestimaa Looduse Fondi juhatuse esimees